



Nagroda Templetona dla Ks. Profesora Michała Hellera

Ksiądz profesor Michał Kazimierz Heller jest filozofem, teologiem, fizykiem kosmologiem. Jest pracownikiem Watykańskiego Obserwatorium Astronomicznego oraz Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, jest członkiem Papieskiej Akademii Nauk, członkiem Polskiej Akademii Umiejętności PAU oraz członkiem Polskiej Akademii Nauk PAN.



W dniu 12 marca ogłoszono, iż coroczną nagrodę Johna Templetona, nazywaną także „teologicznym Noblem” otrzymał Ks. Profesor Michał Heller. Nagroda ta przyznawana jest za wybitne wyniki w pogłębianiu relacji pomiędzy nauką a religią. Jest to najwyższą na świecie dotowana nagroda przyznawana indywidualnie naukowcowi i wynosi ok. 1,6 mln dolarów. Ks. prof. Heller otrzymał ją za całokształt działalności dotyczącej relacji między religią, teologią a naukami. Profesora Hellera nazwano naukowcem, który scala Wszechświat.

Czytelnikom *Fotonu*, profesor Heller jest znany. Dwukrotnie zamieszczaliśmy z nim wywiady (w *Fotonach* 74/2001 i 78/2002), wielokrotnie cytowaliśmy go i polecali jego bardzo liczne publikacje popularnonaukowe.

Ks. Profesor Heller powiedział w wywiadzie dla KAI (Katolicka Agencja Informacyjna), że całą nagrodę przeznacza na powstające w Krakowie Centrum Kopernika. Będzie to instytucja międzyuniwersytecka, za którą stoją: Uniwersytet Jagielloński i Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie. Ośrodek będzie zajmował się relacjami nauki i religii jako dyscypliną akademicką.

Ks. Heller jest m.in. autorem lub współautorem ponad 50 książek, ponad 70 artykułów matematyczno-fizycznych oraz kosmologicznych, ponad 300 artykułów filozoficznych, teologicznych i popularnonaukowych.

Polecamy:

- Heller Michał – *Granice kosmosu i kosmologii*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2005.

Książka ta opowiada porywającą historię narodzin kosmologii współczesnej i jej rozwoju w XX wieku. To w tym stuleciu człowiek zrozumiał zależność między geometrią kosmosu a wypęniającą go materią, odkrył ucieczkę galak-

tyk, pojął, w jaki sposób powstały pierwiastki chemiczne, i odtworzył ewolucję Wszechświata począwszy od ułamków sekundy po jego zdumiewającym wyłonieniu się z Wielkiego Wybuchu. Autor, wybitny kosmolog i popularyzator nauki, przedstawia tę niezwykłą przygodę ludzkości, nie pomijając teorii, które odeszły już do lamusa, ukazując zmagania astronomów z materiałem obserwacyjnym, szkicując subtelną kreską portrety takich wybitnych uczonych, jak Lemaitre, Friedman, Hubble, Eddington, Gamow, Hoyle, Hawking czy Penrose. Ostatnie zaś rozdziały książki wprowadzają Czytelnika w świat najnowszych badań nad kosmiczną inflacją, kwantową grawitacją i ukształtowaniem się struktury Wszechświata.

- Heller Michał – *Początek jest wszędzie, Nowa hipoteza pochodzenia Wszechświata*, Prószyński i S-ka, 2004.

Kosmologia i fizyka stoją dziś wobec najgłębszych zagadek przyrody. Należą do nich natura czasu i przestrzeni oraz problem początku Wszechświata. Nauka współczesna coraz śmielej próbuje wydrzeć te tajemnice przyrodzie, zespalać metody fizyki i matematyki, ale też głowiąc się, jaki filozoficzny sens nadać nowym modelom kosmosu. Książka ta przedstawia oryginalną propozycję takiej fundamentalnej teorii, ukazując ją w kontekście badań prowadzonych m.in. przez tak dobrze znanego polskiemu Czytelnikowi uczonych, jak Stephen Hawking, Roger Penrose czy Lee Smolin.

- Heller Michał – *Podróże z filozofią w tle*, ZNAK, 2006.

Podróże z filozofią w tle, wydane z okazji 70. urodzin Księdza Profesora Michała Hellera, ukazują autora od strony nieznaną wielu jego dotychczasowym czytelnikom.

- Coyne George V., Heller Michał – *Pojmowalny Wszechświat*, Prószyński i S-ka, 2007.

Czemu nasz świat jest pojmovalny? To w istocie dramatyczne pytanie wydaje się trywialne w sposób tak oczywisty, że mało kto w ogóle ośmiela się je zadawać. A gdy takie pytanie już pada, okazuje się, że odpowiedź na nie jest niezmiernie trudna. Jedną z najlepszych metod pozwalających zbliżyć się do odpowiedzi na tak trudne pytanie lub przynajmniej lepiej uzmysłowić sobie omawiany problem jest poznanie okoliczności, w jakich zostało ono zadane po raz pierwszy. Otóż wydarzyło się to w starożytnej Grecji...

- Heller Michał – *Filozofia i Wszechświat*, Wydawnictwo Universitas, 2006.

To pierwsze wydanie zebranych pism filozoficznych ks. Michała Hellera, znanego kosmologa, filozofa i teologa. Artykuły zamieszczone w książce zostały tak ułożone, aby dać spójny i całościowy obraz filozoficznych poglądów autora. Czytelnicy, wraz z autorem, zagłębią się w poszukiwanie odpowiedzi między innymi na pytania: czym jest nowa filozofia przyrody?, co łączy fizykę i metafizykę?, co to są prawa przyrody?, jaka jest natura czasu i przestrzeni?, co znaczy, że świat jest matematyczny?, dlaczego istnieje raczej coś niż nic?, dlaczego wiedza o świecie jest ważna dla filozofii człowieka?

Jako kosmolog, twórczy badacz globalnej struktury Wszechświata, Michał Heller podejmuje również kwestie nieskończoności w kosmologii oraz początkowej osobliwości, które konfrontuje z ideą stworzenia Wszechświata przez Boga. Pyta, jakiego rodzaju układem dynamicznym winien być Wszechświat, by mógł się w nim zawiązać dynamiczny proces biologicznej ewolucji.

